

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 2. Quænam ex dicto proposito sint devitanda?

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

mittit, per illum dolorem ad percipiendam absolutionem non sit amplius sufficienter dispositus, ut Dicast. D. 6. d. 18. n. 322. Tamb. l. 1. c. 2. §. 4. & alij communiter docent, inter quos apud eundem Tamb. c. 3. §. 4. n. 11. est Lugo D. 34. f. 9. n. 147. est tamen is, qui peccata venialia omnia sub communi ratione offensæ DEI detestatus est, & ante absolutionem in aliud novum veniale v.g. vanæ gloriæ aut mendaciæ incidit, adhuc capax absolutionis: nec ullus hac de re ferupulus conscientijs injiciendus est, etsi in ea Confessione cum peccatis venialibus etiam mortalia fuissent exposita. Lugo n. 145. apud Tamb. n. 12. qui eum sequitur.

QUÆSTIO II.

De proposito non amplius peccandi.

Hæc est altera Pars, quæ in vera contritione includitur: id quod ab omnibus pro explorato habetur.

ARTICULUS I.

De proposito necessitate ad Confessionem Sacramentalem.

75. Remissio peccatorum, sive per contritionem extra Sacramentum, sive per attritionem cum Sacramento queratur, inveniri non potest, nisi præter dolorem de peccatis commissis concipiatur insuper propositum omnino emendandi suam vitam, & imposteum abstinendi à peccatis, ut expressè docet Concilium

Florent. cit. & Trident. sess. 14. cap. 4. Nam Ezech. 18. & 33. DEUS peccantibus sub hac conditione veniam promittit: si custodiant omnia mandata sua. Et ipsius etiam naturæ ductu notum est: nam qui ab offenso veniam vult impetrare, nunquam aliquid simile facturum se pollicetur. Nec potest esse vera detestatio commissi criminis, quando alicui adhuc inhaeret affectus paratus denuo idem aut simile quid perpetrandi. Hinc dolor sine tali proposito animi est non verè peccantis & contriti, sed seipsum decipientis, cum DEO ludentis, & cum diabolo facientis. Et ideo etiam tantum at est, ut Confessio sine eo proposito cuiquam prosit, ut etiam gravis Sacriligij reum constituat; atque adeo ipsa Confessio non tam in salutem, quàm in extremam, eamque perpetuam perniciem inducat. Quod Christus etiam indicare voluit, qui, ut in Sacris Scripturis legimus, postquam aliquem sanasset, aliòve beneficio affecisset, subjunxit: Vade, & jam amplius noli peccare. Joan. 8. ne deterius tibi contingat.

ARTICULUS II.

Quanam ex dicto proposito sint devitanda?

76. Si de peccatis mortalibus sermo sit, res est explorata, propositum ea vitandi debere esse universale: alioqui Confessio, quæ sine eo peragitur, non est, nisi inanis quædam, & sacrilega suorum peccatorum enarratio. Quod autem ad peccata venialia attinet, non est necesse, ut propositum de ijs vitandis sit universale: sufficit particulare respiciens saltem aliqua:

aliqua: quod tamen tam necessarium est, ut, licet ad Confessionem sola peccata venialia deferantur, non possit tamen omitteri. Reginald. l. 5. c. 5. n. 45. nisi & in tali casu reus Sacrilegij è Sacro Tribunali recedere velis. Nam & ad Confessionem solorum venialium requiritur vera pœnitentia, quæ necessariò includit propositum imposterum vitandi peccata: fieri enim non potest, ut quis verè ac seriò detesteretur peccata etiam venialia, si imposterum à nullo velit abstinere: Laym. l. 5. tr. 6. c. 4. n. 18.

77. Ut tamen hîc desit propositum vitandi peccata sua seu mortalia seu venialia, non est metuendum. Cùm enim juxta dicenda infra n. 89. & 90. ad Sacramenti valorem sufficiat propositum virtuale, hoc in omni vera pœnitentia virtualiter sive implicitè continetur. Ut ergo ex defectu propositi Confessio reddatur invalida, necesse est, ut quis habeat expressam voluntatem non vitandi peccata, adeo quidem, ut, si de mortalibus agatur, sufficiat vel ab uno duntaxat nolle abstinere; si verò sola venialia fuerint exposita, necessarium est ad inducendam Confessionis nullitatem, ut quis expressè nolit ab ullo eorum, quæ sunt exposita, abstinere. Sed quis tam expressam voluntatem à peccatis non desistendi secum deferret ad Sacramentum reconciliativum, nisi insigniter malus, aut qui velit cum DEO quasi ludere & joculari non sine gravi irreverentia. Ex dictis

78. Desumitur valde notabile discrimen inter propositum vitandi mortalia, & propositum vitandi venialia. Illud enim extendit se ad totam eorum colle-

ctionem: tum quia tota hæc collectio vitari potest, ut docent in materia de gratia: tum quia unum sine altero nunquam remittitur, necunquam justificatur homo, manente vel actuali vel habituali affectu ad peccatum mortale. Laym. l. 5. tr. 6. c. 4. n. 19. Tamb. l. 1. c. 3. n. 15. Coninch. D. 2. d. 14. n. 130. Reginald. l. 5. c. 5. n. 59. & alij.

79. At verò de peccatis venialibus res paulò aliter se habet: etsi enim omnia & singula collectivè teneamur, & si de potentia, quam vocant *antecedentem*, loquamur, etiam possimus (ne aliàs contra DEI bonitatem ad aliquid impossibile obligemur) vitare; tamen si de potentia *consequenti* sermo sit, nemo unquam omnia & singula collectivè vitabit, nisi speciale & extraordinarium à DEO privilegium habeat, quale Beatissima Virgo MARIA, & quidem sola habuit: certè ulli alteri ex hominibus merè talibus idem fuisse concessum non scimus. Et hæc est causa, cur vitatio totius collectionis venialium reputeret impossibilis: ea enim, quæ vel nunquam, vel nonnisi ex speciali & extraordinario privilegio, eveniunt, impossibilibus adnumerari solent. Sed hæc fufius prosequi, Scholastici, non nostri est instituti: ad intentum nostrum quatenus faciunt, paucis ea indicasse, satis est. Igitur

80. Ad propositum vitandi venialia, quatenus ad eorum remissionem sufficit, non requiritur, ut se extendat ad singula in sensu collectivo, ita ut animus sit nunquam venialiter, ne ex subreptione quidem, peccandi: hoc enim juxta paulò antè dicta fieri nequit: impossibilium autem nullam esse voluntatem constat. Suf-

ficit

ficit ergo propositum singula vitandi in sensu diviso, ita ut nullum determinatè assignari possit, à quo animus virtualiter saltem non abhorreat. Laym. Cochinch. Tamb. Reginald. *ll. cc.* Est ergo aliquis citra ullum periculum confitendi sacrilegè, habere voluntatem, etiam expressam, non vitandi unum vel alterum ex venialibus, quæ confessus est, quia unum sine altero remitti potest. Sicut ergo ad valorem Confessionis non est necessarium, ut fiat integrè de omnibus venialibus commissis, ita etiam non est necessarium, ut dolor de iis commissis & propositum de iisdem amplius non committendis sit universale, potestque cum valore Sacramenti stare voluntas etiam expressa de uno vel altero veniali non vitando; modo id curetur, ut saltem de aliquo vel aliquibus venialibus, si præter ea nullum mortale sit, de quo se accuset, doleat cum expresso vel saltem implicito proposito, id in posterum devitandi. Interim haud dubiè, qui cum ejusmodi voluntate expressa persistendi in certo peccato veniali confitetur, peccat etiam venialiter. Reginald. *n. 60.* Suar. *D. 20. f. 6. n. 7.*

81. Ceterum propositum hoc respicere debet non tantum ipsa peccata, & quidem, si mortalia sint, omnia; sed ipsa etiam eorundem quasi semina, id est, occasiones. Pro cuius meliori intelligentia sciendum est, duplices esse peccandi occasiones, alias proximas, alias remotas. Remotæ dicuntur, quibus positis peccatum rarò contingit, & facile superari potest, ut sunt mercatura, militia, lusus, ambulatio in publico, recreatio &c. Proximæ verò dicuntur, quæ sunt

tales, ut homines hujus vel illius conditionis frequenter, & fere semper inducant ad peccatum; vel proprio experimento constet, habere talem effectum in tali homine: sicut in juvenibus sunt prava locietates, in Sacerdotibus concubinæ &c. quibuscum si non opere, saltem delectatione, & desiderio frequentissime peccant. Potest autem occasio peccandi quandoque esse in se illicita, ut turpilochium; quandoque indifferens, ut conversari cum tali persona, accedere talem locum, equitare &c. quandoque etiam bona, ut audire Confessiones talis personæ, libros tractantes de rebus obscenis legere in ordine ad Confessiones audiendas, ad parandam concionem &c. Hoc posito

82. Occasionem remotam non sunt necessario vitanda: cum enim ferè nihil sit in hoc mundo, quod non possit esse occasio peccati, plerique homines deberent suum statum mutare, & in monasteria se abdere: nec ullos ferè haberemus parochos rurales, ob innumera pericula, quibus eorum statum obnoxium esse ostendit Hieronymus Platus de bono Statu religioni *li. c. 36. & 37.* Imò cum & monasteriis & desertissimis eremis sua non desint pericula, eaque non pauca, nec parva, oporteret nos, ut Apostolus ait *1. Corinth. 5.* omnino de mundo exiisse, & in caelum abiisse, cum in hoc solo nihil reperitur, quod nos possit in periculum ullius peccati, aut imperfectionis tantum adducere. Harum occasionum seu periculorum fuga non spectat ad propositum, quod ad veram Confessionem requiritur. Idem est de occasionibus peccandi venia-

venialiter: si enim propositum nunquam peccandi venialiter necessarium non est, multò minus necessarium est propositum vitandi occasiones omnium peccatorum venialium saltem collectivè sumptorum. Et hinc etiam, ut Laym. n. 20. notat, faciliùs absolvuntur, qui frequenter in eadem peccata venialia labuntur, ob nimis crebras & passim obvias venialiter peccandi occasiones, à quibus proinde removendis faciliùs est excusatio, quàm à remotione occasionum ad peccatum mortale ducentium.

83. At verò occasiones proximæ necessariò, siquidem absque magno incommodo fieri possit, sunt vitandæ, quia cum illis nequit stare verum emendationis propositum; tam parùm enim cohæret, nolle peccare, & velle se in propinquum peccandi periculum conjicere; quàm parùm fieri potest, ut quis manui velit ignem imponere, & tamen nolit uri. Hinc Eccles. 3. v. 27. qui amat periculum, peribit in illo.

84. Dixi autem: *si absque magno incommodo fieri possit*: si quis enim sine gravi incommodo, atque adeo absque justa & rationabili causâ proximam graviter peccandi occasionem voluntariè capret, vel non vitet, committit peccatum grave, & quidem ejusdem malitiæ & gravitatis, cujus periculum aditur. Jam verò cum periculum peccandi non sit, nisi quandoque, peccatum; possunt occurrere rationes tam graves, ut quis ob eas se in ejusmodi periculum licitè conjiciat, aut in eodem perseveret: ut tradunt Laym. c. 4. n. 9. Navar. c. 3. n. 16. Sanch. l. 1. Moral. c. 8. Suar. D. 62. Coninch. D. 8. n. 134. modò interim habeat omni-

no resolutam voluntatem non peccandi, & debitam adhibeat cautelam. Ejusmodi enim voluntate existente, & cautelâ adhibitâ tollitur, vel certè minuitur periculum; atque ita definit esse occasio proxima. Et ratio est: cum periculum peccandi in se peccatum non sit, nec necessitatem inferat, aut animi libertatem tollat, potest eum eo consistere detestatio peccati & resolutum propositum, peccata impostum, & in tali occasione vitandi. Quod colligitur ex cap. *Consultationi. de frigidis & maleficiatis*, ubi Lucius Papa permittit, conjuges impotentes cohabitare instar fratris & sororis, quia sine enormi infamia, vel alio gravi detrimento separari non possunt; licet non abesset periculum peccandi, saltè delectatione, aut tactu. Et quis filium familias obliget ad ædes paternas deserendas, ubi procax mulier habitat, perpetuum peccari ille tamentum? aut quis cauponem jubeat se officio abdicare propter frequentes inebriationes, cum aliunde se non possit alere? eodem modo de mercatoribus, quibus frequentes sunt fraudes, tum in mercibus, tum in earum pretio &c. si enim hi talia munia deserere cogantur, & in extremam pauperiem redigantur, in multò majora peccandi pericula, v.g. furandi, desperandi &c. incident. Aliter sonat propositio 61. 62. & 63. inter prohibitas à S. D. N. Innoc. XI. vide etiam infra l. 2. n. 106.

85. Quanam occasiones dicendæ sint proximæ & graves, quæ remotæ, quilibet, consideratis naturæ suæ qualitibus præcipuè fragilitate seu peccandi facilitate, aliisque circumstantiis in effectum influentibus, pensare debet. Nemo meliùs novit,

novit, unde sibi periculum lapsus imminet, quam qui suo damno expertus est. Sape contingit, ut, quod uni periculosum est, alteri sit innoxium; imò nonnunquam unus idemque ex ea re plagam eamque luculentam accipit & vulnus, quæ aliàs eidem minimè fuit damnosa. Quisque ergo suas vires exploret, vel, si id ipse solus non possit, operâ & Consilio Confessarii, vel alterius viri prudentis, piac docti utatur.

86. Illud tamen hoc loco non est præmittendum, eam occasionem, quæ ex natura sua frequenter solet ejusdem conditionis homines in peccatum inducere, proximè periculosam esse etiam illi, qui alioqui non est expertus se labi; nisi moraliter ipsi aliunde constet, nullum sibi periculum imminere. Et ideo licet aliquis nunquam cum ulla famina peccaverit, nihilominus tamen, si adultus cum adulta in eundem lectum decumbat sponte, nulla necessitate compulsus, dicitur se proximo fornicationis periculo temerè objecisse, & mortaliter peccasse; licet enim non sit secuta fornicatio, vel obscœnus tactus, ei tamen periculo sine causa se objecit, in quo plerique ejusdem conditionis labuntur, & ideo de se quoque lapsum meritò poterat præsumere. Dixi autem paulò antè: *Frequenter*: si enim semel aut iterum peccasti, sapius verò restitisti, non cenferis constitutus esse in proximo peccandi periculo.

87. Denique ad perfectionem contritionis necessarium est, ut homo habeat propositum, omnia sua peccata, saltem mortalia confitendi, & implendi penitentiam: quod satis est, si sit implicitum & virtuale, de quo jam. Desumi-

R. P. Stoer Trib. Pœnit.

tur hoc ex Concilio Trident. *sess. 14. cap. 4. & 8.*

ARTICULUS III.

An propositum debeat esse explicitum?

88. Necessarium esse, ut propositum emendandæ vitæ, adeoque abstinendi deinceps ab offensa DEI ad Confessionem requisitum, sit formale & expressum, docent Valent. *D. 7. q. 8. p. 6. sub finem.* Suar. *D. 4. s. 3. n. 3.* Reginald. *l. 5. c. 1. n. 8.* Henriq. *l. 4. c. 24. n. 2.* & nonnulli alii, inter quos à Dicast. *D. 6. d. 14. n. 206.* numerantur Bellarm. *l. 2. de Pœnit. c. 6. & 7.* & Tolet. *l. 3. Summa, c. 4. §. quinta est.* Desumunt id ex Concil. Florent. in Decreto Eugenii, & Trident. *sess. 6. cap. 6. & sess. 14. cap. 4.* ubi ad justificationem hominis præter contritionem requiritur propositum emendationis, quæ verba, si, ut jacent, accipiantur, ut sanè accipienda sunt, significant expressum propositum; cum implicitum non videatur esse propriè dictum propositum.

89. Oppositam sententiam tuentur Coninch. *D. 2. d. 6. n. 58.* Laym. *l. 5. rr. 6. c. 4. n. 6.* Bonac. *D. 5. q. 5. s. 1. p. 3. n. 9. & p. 8. n. 2.* & alii non pauci: hi ergo docent, sufficere virtuale seu implicitum emendandæ imposterum vitæ propositum inclusum in dolore, qui saltem propter motivum universale repertum in omni peccato eliciatur: quibus etiam consentit Suar. *D. 4. s. 4. n. 4.* & prout refertur, Fagund. *l. 2. c. 4.* cum Præposito. *q. 66.* quoad articulum mortis, etiam violentæ, ubi propter vitæ brevitate non vide-

K

tur